

וכך זה בשיטת התוס', אבל ברשימי מדויק לא כן-

10 "ע"ז נ"ה ע"א במשנה, דורכין... גת', ורש"י ד"ה דורכין, ומשום..."

מותר לדרוך ענבים של נכרי עם הנכרי בארץ ישראל (פישראל הוא הפועל של הנכרי) ולא נקרא משתכר באיסורי הנאה מפני שללא נאסר פ"ן בשעת דריכה ואע"פ שזרם אמרם לפירות ארץ ישראל (ולא אסור מפני שאין מפרישים מעשרות מענבי יין עד שנששו יין ואז כבר יפיו אמרם) הנכרי הוא פארם לאמרו ואין הנכרי מלווה עם כן - מפורש ברש"י שאם פ"ה הנכרי מלווה עם זה פ"ה אסור לישראל מסייע לו - פרי שיש איסור מסייע עם הנכרי בדבר שהוא מלווה עליו ושללא כדברי פש"ק בתוס'.

11 רש"י ע"ב ד"ה וישראל

רש"י הסביר אסור מסייע ידי עובדי אברהם, אלמא פורשין מפי' כדי שלא ירזי בכך - ופיא תקנה נפרדת מהחוב לפרשיו מעבירה, ואין מקום למחר שבמצי' מותר.

12 מנן אברהם או"ח סי' שמ"ז סוף ס"ק ד', ובא"א דף נ"ה... ע"פ

הפג"א הביא את שיטת רש"י, וז"ל שאין למחר ולפתור סמכות של מסייע ע"פ פירמ"א, או במצי' ע"פ פש"ק.

באחרונים מליין עוד דרך לתר"ץ את דברי התוס' בשבת ובא"א שאלו פ"ו כסותרים זה את זה - ע"פ המשנה הפ"א-

13 "ע"ז דף נ"ה ע"ב במשנה, ישראל שהוא עושה... מן גת'

עם האר"ץ בדורכ במשנה אסור לדרוך ע"ה, אבל מותר לעצור לו להביא חביות ריקנות לנת ולם לעצור לו לסחוב את החביות המלאות מן גת.

14 שו"ת בגין ט"ו סי' ט"ו, ולע"ז י' ע"ב... שבאמת אסור'

בבגין ט"ו פירש את דברי המשנה שפתיחה מסייע לעובר אברהם בהבאת החביות - שאין פה מסייע לדבר אברהם אסור אלמא כמש"עו בשעת אברהם מנן, אבל קודם האברהם ולמחר שכבר גמר את האשה פ"א אסור אין אסור מסייע כ"ל. ובזה פסב"ר את דברי התוס' בא"א - שפושט דבר אסור למחר איננו סיוע בשעת אברהם אלמא קודם האברהם, ולכן אם אין, תרי' אברהם דנפראו מותר, אבל התוס' בשבת מדברים בבב"ל פ"ה המשיח חפ"ז ע"ז כדי שישאף הפנ' אקירה מידו - פרי מסייע לו בשעת התחלת האברהם מנן ולכן אסור.

ויז"ל שלפי הערוך"ג באופן שהחטא פ"ה יכול להשיג את האברהם עם בלי אצתו מותר לי לפושט לו דבר שישאף בו אסור - שאין אסור מסייע אלמא בשעת אברהם מנן, ולדבריו עם בתינוק שנשבה' לאו פ"א אסור מסייע בהגשת אוכל למרות שברור שלא יברך עליו (ואפילו אם אין מקרבים אותו), וכן בהגשת שידוך - ולכאורה עם סידור קידושין - לז"ל שלא ישמרו ד"נ אברהם - ושללא כהגנת פש"ק בתוס'.

פיסוד של, פורשין מפי' מפורש במשנה בשביעית ובליטין-

15 משנה ג' אין ס"א ע"א, מעבדות... דרכי שלום (ICNP), ורש"י

רש"י פירש שבבב"ל אסור מסייע לבצע אברהם אפילו שלמא בשעת אברהם, אבל כן בהשאלת כלים לאמת עם האר"ץ שתשודף עם השביעית, ועל אמרת חלף הקלו מפני דרכי שלום, אלמא - שלפי זה קשה למח במאמת פותרו בא"א להביא לו חביות א"ל שלמא הוצרך עם ע"ז דרכי שלום?

16 שו"ת משיב דבר חלק ב' סי' ע"ב, וא"כ ס"ע דרש"י... שרי'

לפי פנ"י"ב המשנה בא"א התיירה לעבוד כפועל א"ל נכרי וא"ל עם האר"ץ משום פרנסה - כשם שפתיחו חז"ל סיוע שלמא בשעת אברהם משום דרכי שלום, ולכן מותר להוליך ולהביא חביות ולמא אסורו אלמא פ"ה דריכה ופב"ר, ובנחתום למא אסורו אלמא פלישה ואריכה ולמא פשח"נה ולב"ר"ה. (ע"פ סברא זו פתיח פנ"י"ג לשדכן - המתפרנס משדכנות - לשדך ז"ל החשודים שלמא למשור עם ד"נ אברהם, שלפי התוס' לעולם אין איסור מסייע שלמא בשעת מעשה ורש"י מותר מפני דרכי שלום או פרנסה.)

בתשובות פוסקי' זמננו מליין אופנים שיש לפתור לכל הפדעות-

17 שו"ת אגרות משה חלק יו"ד א' סי' ע"ב, אבל בכאן נראה... ומותר'

ר' משה פתור להשכיר אולם מחות עם כשירקדו בתערובת משני אצמים-

א. שכאן עדיף ממקום שבידו לחסוד עם בלי סיוע, אלמא שבדאי יחאבו עם בלי פסיוע, ואדרבה - ע"ז זה משכיר להם את האולם לפחות יאכלו כשר, ונמצא שאין זה מסייע לדבר אברהם אלמא מלידם מעבירה אחרת.

ב. שציקר שימוש האולם ע"י השוכר לא יפ"ה אברהם - ואם נאסור להשכיר אולם לבדתי שומרי מלינות למח לא נאסור עם למכור להם כל כלי שבדאי ישתמשו בהם למסוכה בשבת ועם אכילות אסורות.

ר' משה עם פתיר לסדר קידושין לזוג סאינא שומרי מצוות-

18 שו"ת אגרות משה חלק אפ"ע ד' ויישר כחו... קידושין

ר' משה בסתפק אם פסידור קידושין דין כבשעת אברהם שפקידושין פוא נה שצופ אונם לבצל ואשפ - ואז דפי פתוס' וכן לרש"י אצ"פ שלוקח שכר לסידיור קידושין אסור משום סמי"ע. אבל פתיר בעיקר א"פ פש"ק סאין איסור סמי"ע לנצי"ד.

ואי"כ יש מקום לומר שדפי ר' משה אסור לסדר קידושין לתינוק שנשבה סאינא כנצי"ד.

למצעה. ישנם מנפאים שונים במה שנצא לסידיור קידושין לאולו סאינא שומרי מצוות-

19 שו"ת שרידי אש חלק ג' סי' כ"ח ויודע אונ... אי"ע, ואולוס... ארכאות'

פזר"ח זונפדד אסור לסדר קידושין אולא אום פכדפ אדלפ דפני פחתונפ. ובארפ"ב אינא מקפידים אג זפ. (פוסברא יש לחשוש שאם פרב יל"ג בפניפם תנאים ילכו וינשאו בארכאות שייק יותר בחו"ל מבאר"ץ פיות ואין אפגרות באר"ץ ישראל כיום לנצי"ד אכרחיים.)

*השבת שתיים שהן ארבע בפנים ושתיים שהן ארבע בחוץ כיצד העני עומד בחוץ ובעל הבית בפנים *פשט העני את ידו לפנים ונתן לתוך ידו של בעל הבית או שנטל מתוכה והוציא העני חייב ובעל הבית פמור :

2 בבא דרישא פמור ומותר

אינ יל דמ"ט לאסור שבת פמור ומותר [ת"י]

בבא דרישא פמור ומותר • ואל"ה והא ק"ל עבר אלפני טור לא תתן מכשול ואפילו מיירי שיהיה יכול ליעלו והשחא ל"כא משום לפני טור לא תתן דלא עבר משום לפני טור דמשום ט"ס יין לגזיר מוקף לה בפ"ק דמ"ט עבודת טכנים (דף ו: דק"י בתי"י עברי דהנ"ל מ"מ איסור דרבנן מיהא איכא שחיבי להפרישו מאיסור

ויש לומר דמיירי בגברי והספן של נכרי דאפילו מכנים ומוליא כל היום אין כאן איסור כלל כיון שאין החפץ של בעל הבית

3 ואין לומר דהכא מיירי בכה"ג

דחשלו אם לא היה טהור בידו היה יכול ליעלו והשחא ל"כא משום לפני טור לא תתן מכשול כדמוכח פ"ק דע"י (דף ו:) דמוקי להא דתתן כוס יין למיר ואבר מן החי לבני נח דקיימי בתי"י עברי דהנ"ל ולא היה יכול ליעלו אם לא שהשטיט לו דמ"מ איסורא דרבנן איכא דחשלו קטן איכל נביטת ב"ד מאוין להפרישו כ"ס גדול שלא יסייע לו.

4 (ח) הרא"ש ולכאורה מש"כ דרב

לאו דוקא הוא לפי מה דאיתא בברכות דף י"ט ע"ג ה"ה להחזיר למצורו שהוא לטעם כלאים [לפי גרסת הרמב"ם ופסק השו"ע יו"ד ש"ג] דלריך לפשט אפי' בשוק ומשמע שם נגמרא דלאו תקנתא דרבנן בעלמא הוא וא"כ ה"ה בענינו הלא מחייב למחות בידו מן התורה כדי להפרישו מאיסור ואין כ"ש שכשמומין לו בעה"כ את החפץ להעני שיקח מידו ועי"ז הוא מחלל שבת במלאכה דאורייתא לא יהא על הנעשה"כ רק איסור דרבנן ונהי דלאו דל"פ טור לא שייך בזה כיון שיכול העני ליעלו בעצמו עכ"פ הלא מן התורה מחייב למנעו מאיסורא ונראה ליישב דהיכא אמרינן לענין כלאים דמח"ל למנעו היכא שיש בידו למנעו ע"י פשיטתו והה"ג אבל באין בידו למנעו לית בזה חיוב מן התורה והכא מיירי דאינו יכול למנעו מליטול וק"ל הרא"ש דאפי"ה איסור דרבנן יש היכא שהוא לוקח מידו שהוא בכלל מקייע ידי עוברי עברה:

5 מנין שלא יושב אדם טום יין לגזיר . נראה דה"ה בכל שאר איסורין אלא להכי נקט כוס יין לגזיר משום דמסתמא למשהי קא בעי ליה כיון דכ"ע חמרא שמו ושמה שבה גזירתו אבל ישראל שאמר הושיע לי נבלה או חזיר או שום איסור אין לחושדו מלהושיע לו אבל אם ידוע לו שרונה לאכלו אסר להושיע לו ואפי' הוא שט מדקאמר אי לא יהיב ליה שקיל ליה איהו ולפי זה אסור להושיע למומרים לעבודת כוכבים דבר איסור אפי"פ שהוא שלהם כי הדבר ידוע שיאכלוהו והוא נאסר להם דמישראל גמור חשבינן ליה ומיירי דקאי במקום שלא יוכל ליקח אם לא יושיע לו זה וכדמסיק דקאי בתרי עברי נהרא :

6 קנא דברים המוצרכים לעבודת כוכבים
אסור לישראל למוכרם . ובו י"ד סעיפים :

א (א) [א] * דברים שהם (ב) מיוחדין לכין ממני
אלילים שבאותו מקום (ג) א אסור ב למכור
לעובדי אותם אלילים שבאותו מקום (ג) [ב] * ואם קנה הרבה ביחד שניכר הדבר

7 ן [ח] י"א הא דאסור למכור להם דברים השייכים לעבודהה היינו דוקא אם אין להם אחרים כיונא בו או שלא יוכלו לקנות במקום אחר אבל אם (ב) יכולים לקנות במקום אחר מותר (ג) למכור להם כל דבר (מדכי דפ"ק דעבודה כוכבים) (ד) ויש (ה) מחמירין ן ונהגו להקל כסברא הראשונה וכל בעל נפשי חמיר לענמו (ו) (ר"ן שם ובהוס' ואשיר"י והגמ"ר פ"ק דשבת לדעת הרב) :

8 ן י"א כו' . דס"ל דכי היכי דאמרין בש"ס גבי נזיר דאסור להושיע לו כוס יין דהיינו דוקא דקאי בתרי עברי דנהרא ה"ה הכא ויש מחמירין וסוצרין דמ"מ איסור מדרבנן איכא אשילו לא הוי כמו תרי עברי דנהרא וכל זה לדעת הרב אבל לפעד"ג דלא פליגי דכ"ע מודים להמרדכי ותוס' בפ"ק דעבודה כוכבי' דעבוד כוכבי' או מומר שרי והגמ"ר ותוס' והרא"ש בפ"ק דשבת והר"ן פ"ק דעבודה כוכבים מיירי בישראל שהוא חייב להפרישו מאיסור וכדכתב הרא"ש שם דלא גרע מישראל קטן אוכל נבילות שב"ד מלויים להפרישו כ"ש ישראל גדול * משא"כ בעבוד כוכבי' וישראל מומר שאינו חייב להפרישו חדע שהרי כתב הרב בד"מ דדעת התוס' רפ"ק דעבודה כוכבים כדעת המרדכי שם דשרי ול' הרא"ש רפ"ק דעבודה כוכבים הוא כלשון התוס' שם ח"כ לפי דעת הרב יהיו דברי הרא"ש סותרים זה את זה וכן רבינו ירוחם נתיב י"ז ריש ח"ו כתב כדברי התוס' רפ"ק דעבודה כוכבים ונתיב י"ז ח"ג כתב כדברי התוס' רפ"ק דשבת אלא ודאי כדפי' :

10 דורכין עם העובר טובבים בנת

דורכין עם העובר טובבים בנת - ולא אמרינן משחכר בתיסורי הגאה הוא דאפילו בשתייה סבר האי הגא דשרי כל זמן שלא ירד לבור ומשום גורם טומאה ליכא שמעיה שדרך בהן העובר טובבים מעט נטמאו ומשום מסייע ידי עוברי עבירה ליכא שהעובר טובבים לא נטמאו על ק:

11 ישראל - העושה פירותיו בטומאה עובר עבירה הוא שהרי נטמאו על כך הלכך אפילו דורכין נמי אסור שדריכתן בעבירה בנת טמאה ודריכתן הוא עיקר טומאתן כשנעשין משקה הן טמאין ע"ג הגח ואסור לסייע ידי עוברי עבירה אלא פרשין מהן כדי שלא ירגיל בכך אבל עובד טובבים לא עובר עבירה הוא שלא נטמאו:

וכע"ה דף כ"ה משמע ברש"י דאפי' בטכוסים אסור לסייעו בדבר שנטמאו ע"ש ועני"ד סי' קכ"א סס"א וכש"כ שם

9 (סימן קנ"א בש"ך ס"ק ר') מ"ש"כ בעוברי טובבים וישראל מומר . הא ודאי שישראל מומר אפי"ם שהיה ישראל הוא ואם כן מה בנינו לשאר ישראל לענין להפרישו מעבירה אבל נראה לעילי"ד כוונה הש"ך דאף בישראל אין מצוין להפרישו כי אם באומר בשוגג ויש ביד איש אחר להפרישו חייב להפרישו וכו' דקטן ואכל נבילות שהקטן שגג הוא ומשכח דריש טרק קמא דשגג בשוגג מיירי וכתבנו מדברי רש"י שם בריש שגג דף ג' ע"א סוף ד"ה מסורי דחסי וכו' ע"ש אבל בישראל דרוגה לעבור מצויד פל איז עבירה אפילו איש מומר גמור אין ישראל אצ"ל פטור להפרישו לדעת הש"ך ופוסקי דנקט הש"ך הוא פשוט דהפוסקים צמומר דברו ופוסקי פסקא מצויד הוא ועוד דכל שוכר עבירה במצויד יקרא פטור לאונו דבר:

13 ישראל שהוא עושה בטומאה לא דורכין ולא בוצרין עמו אבל מוליכין עמו חביות לגת ומביאין עמו מן הגת:

אף שזו מושיט לו החבית שיתן בו היין ומסייע לו לעשות בטומאה דאין אסור רק לסייע לו בשעת עבירה עלמנו ולכן שם בשבת דהעובר עבירה נוטל מידו ונותן לתוכו ואם לא יושיט לו ידו לא יעשה העבירה בזה כתבו התוספי דאסור מדרבנן דמחוייב להפרישו ולא לסייעו בשעת העבירה אבל בע"ז דאיירי צמושיע למומרים דבר איסור שידוע שיאכל אותו בזה כתבו דאם יכול ליקח מעלמנו אין כאן איסור דלפני עור כיון דשם לא מסייע להעבירין בשעה שבושה העבירה ולכן דוקא להושיט לו כה"ג מותר אבל ליתן למומר דבר איסור לחוך פיו אפי"ם שיכול ליקח גם מעלמנו אפשר שבאמת אסור

14 ולעני"ד יש ליישב סתירת התוספי והרא"ש בדרך אחר דדוקא להושיט להעובר האיסור טרם יעשה האיסור בזה יש חילוק אם יכול מעלמנו להציא לו האיסור או לא שאם יכול להציא לו האיסור גם בלא שיושיט לו אז אפילו מדרבנן מותר אבל אם בשעה שבושה האיסור יכול להפרישו ע"י שלא יושיט לו זה ודאי אסור מדרבנן שאסור לסייע ידי עוברי עבירה כדאמרינן בע"ז ישראל שהוא עושה בטומאה לא דורכין ולא בוצרין עמו אבל מוליכין עמו חביות לגת ומביאין עמו מן הגת ע"ש הרי דבשעת עבירה עלמנו כשדורך בטומאה אסור לסייעו ואפילו בשנטמא היין כבר דאסור לסייע ידי עוברי עבירה אפילו כבר התחיל בעבירה אבל מכ"מ מוליכין עמו חבית לגת

מתני' על סעודות .

לסוד פירות שכיפה ולהניעם מן
הביעור ואילך : לא סבור ולא סתון
טמס . לסייע מפני שאסור לסייע
בידים ידי עוברי עבירה בשעת
העבירה : וזכרם וטוחנם כו' .
בגמרא פריך אמאי הרי תשודה על
המעשרות : בזמן שהיא טמאה ט'
לא גרסינן ובברייתא גרסינן לה בגמ'
אבל משתטיל את המים לא סגס .
לפי שמשגלגלה הוטבלה לחלה וקא
מיטמאה מחמת כלים טמאים וזו
מסייעתה לגלגל ואסור לגרום טמאה
לחלה : ופולן לא אמרו . שהתירו
להשילם כלים ולסייעם בלא שעת
עבירה עלמה אלא מפני דרכי
שלום :

¹⁵ **מתני'** *משאלת אישה לחבירתה החשודה
על השביעית נפה וכברה וריחים ותנור אבל
לא תבור ולא תמחן עמה אישת חבר
משאלת לאשת עם הארץ נפה וכברה
ובודרת וטוחנת ומרקדת עמה אבל משתטיל
את המים לא תגע עמה לפי שאין מחזיקין
ידי עוברי עבירה וכולן לא אמרו אלא מפני
דרכי שלום

¹⁶ וע"כ ס"ל לרש"י דכמו דשרי משום דרכי שלום לסייע לפני עושה עבירה שלא
בתרי עברי דנהרא, ה"ג שרי בשכר ורק בחנס ואין בזה דרכי שלום אסור,
ומש"ה בנחתום שאין לשין הא לזרור שרי,

¹⁷

אבל בכאן

נראה דגם להמג"א אין לאסור דהא ודאי כשלא
ישכיר זה את האולם למי שירקדו בעבירה ישכרו
לעשות החתונה אצל אחרים ואף אצל החשודים
בעניני כשרות המאכלים ונמצא שאדרבה במה שמשכיר
להם את האולם שלו מונעם מעבירה דמאכלות אסורות
ולעבירה זו דרקוד הא לא מסייעם בעצם כלום שגם
בלא סיועו הרי יעברו ולכן אף להמג"א אין לאסור.

וגם מסתבר דלא אסרו משום מסייע ידי עוברי
עבירה כשליכא איסור לפני עור אלא בנותן לו דבר
שיעשה בו רק מעשה העבירה אבל בדבר שהעיקר
הוא למעשה היתר כגון שכירת האולם שהוא לעשות
בו החתונה והסעודה רק שיעשה שם גם מעשה
עבירה דרקודים אין להחשיב שהשכירות הוא ע"ז
ולאסור. דאל"כ היה לן לאסור מלמכור כל כלי
לעוברי עבירה כגון קדרות לבשל משום דיבשל
בהו גם בשבת וגם מאכלות אסורות אלא הוא משום
דכיון דעיקר הדבר אינו לאיסורין לא אסרו בזה
משום מסייע כשליכא איסור דלפני עור.

והנה אף בליכא במקום אחר גמי אינו ברור
לאסור בכה"ג שהוא דבר שאינו מיוחד תשמישו רק
לעבירה ויותר נוטה שאין בזה משום לפ"ע ומסייע
ומותר.

